

JOHN BOYNE

Çizgili Pijamalı Çocuk'un yazarından

KALBİN GÖRÜNMEZ ÖFKELERİ

Türkçeleştiren:
Mert Doğruer

DeLi

John Boyne

1971 yılında İrlanda'nın Dublin kentinde dünyaya gelen John Boyne, Dublin Trinity Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu. Yazarın 2006 yılında yayımladığı ve Nazi toplama kampları gerçeğini iki çocuğun gözünden anlattığı romanı *Çizgili Pijamalı Çocuk*, Miramax tarafından sinemaya uyarlanarak pek çok ödül aldı. Tüm dünyada milyonlarca satan kitap İrlanda listelerinde 80 hafta bir numarada kalarak büyük bir rekora imza attı ve *New York Times*'in çok satanlar listesinin de zirvesine yükseldi. Yetişkin edebiyatı alanında da ürünler veren Boyne, çalışmalarına Dublin'de devam etmektedir.

Delidolu Yayınları'ndan Çıkan Kitapları:

- Romanovlar'ın Son Evi* (roman)
- Asker Doğmayanlar* (roman)
- Gökyüzüne Uzanan Merdiven* (roman)
- Artık Hiçbir Yer Ev Değil* (roman)
- Yankı Odası* (roman)
- Kalbin Görünmez Öfkeleri* (roman)

Mert Doğruer

11 Aralık 1989'da Bursa'da doğdu. Bursa Anadolu Lisesi'nin ardından bir vakıf üniversitesinin uluslararası ilişkiler bölümünden mezun oldu. On bir yıllık kitap çevirmenliğinde Philip K. Dick, Jim Thompson, Robert Louis Stevenson, Charlie Kaufman, Leonard Gardner, George Orwell, Ray Bradbury, Diana Gabaldon, Tim Marshall gibi yazarların eserlerini tercüme etti; sekiz yıldır editörlük de yapıyor.

KALBİN GÖRÜNMEZ ÖFKELERİ

© 2023, Tudem Yayın Grubu
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

metin hakları © 2017, John Boyne

İlk baskı 2017 yılında, İngiltere’de *The Heart’s Invisible Furies* adıyla Penguin Random House bünyesindeki Transworld Publishers’in bir alt markası olan Doubleday tarafından gerçekleştirilmiştir.

Bu kitabın telif hakları William Morris Endeavor Entertainment ile anlaşmalı olarak AnatoliaLit Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

YAZAR: John Boyne
TÜRKÇELEŞTİREN: Mert Doğruer
EDİTÖR: Seza Özdemir
DÜZELTİ: Ümit Mutlu
KAPAK TASARIMI: Khosro Ashtari
GRAFİK UYGULAMA: Aşlı Kurt

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Başkent Organize San. Bölgesi 22 Cad. No:6 Malıköy, Temelli/Ankara
Tel: 0312 640 16 23

Birinci Baskı: Temmuz 2024 (2000 adet)

ISBN: 978-625-7314-33-6
Yayınevi sertifika no: 45041
Matbaa sertifika no: 48083

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, yayıncının önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez, çoğaltılamaz.

DELİDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. AŞ’nin tescilli markasıdır.

delidolu.com.tr

JOHN BOYNE

ÇİZGİLİ PİJAMALI ÇOCUK'UN YAZARINDAN

**KALBİN GÖRÜNMEZ
ÖFKELERİ**

DeLi

John Irving's

İçindekiler

I. KISIM: UTANÇ

1945: Dış Kapının Mandalı	11
1952: Popülerliğin Kabalığı	61
1959: Günah Çıkarmanın Damgası	119
1966: Sürüngen Evi	193
1973: Şeytana Uymamak İçin	263

II. KISIM: SÜRGÜN

1980: Ek Bina	339
1987: Hasta 741	387

III. KISIM: HUZUR

1994: Babalar ve Oğullar	459
2001: Hayalet Ağrı	531
2008: Gümüş Sörfçü	583

KAPANIŞ

2015: Açık Denizlerde	611

Marigold kahvaltı masasının üstünden kocası Christopher'a bir an bakarak, "Dünyanın her geçen gün daha da iğrenç bir yer olduğunu düşünen bir ben miyim?" diye sordu.

"Aslında," diye yanıtladı Christopher, "bence..."

O günün altıncı sigarasını yakan Marigold, "Cevap ver diye sormamıştım," dedi. "Lütfen fikir belirtip rezil etme kendini."

Maude Avery, *Tarlakuşu Misali*

(The Vico Press, 1950)

I. KISIM
UTANÇ

~1945~

Dış Kapının Mandalı

Goleen'in Güzel İnsanları

Peder James Monroe, Batı Cork'un Goleen bölgesinde bulunan Denizin Yıldızı Meryem Ana Kilisesi'nin sunağında dikilip annemi orospulukla suçlamış. Gerçi bu olay onun, biri Drimoleague'de öteki Clonakilty'de olmak üzere iki farklı kadından iki çocuğu olduğunu öğrenmemizden çok uzun zaman önceydi.

O gün aile hep birlikte ikinci sıraya oturmuş, büyükbabam koridor tarafındaymış, kumaş mendiliyle karşısındaki ahşabın arka tarafına anne babasının anısına yerleştirilmiş bronz plakayı siliyormuş. Üstünde önceki gece büyükannemin ütölediği, pazar gününe özel takımı varmış; büyükannem de o sırada kuvars taşından yapılmış tespah tanelerini eğri büğrü parmaklarının etrafında çeviriyor ve dudaklarını sessizce oynatıyormuş, ta ki büyükbabam elini onun elinin üstüne koyup ona hareket etmemesini emredene kadar. Koyu saçları gül kokulu briyantınla parlayan altı dayım, büyükannemin yanında hem yaşlarına hem de aptallıklarına göre sıralanmış hâlde oturuyorlarmış. Her biri, bir yanındakinden iki buçuk santim daha kısaymış ve bu fark arkadan belli oluyormuş. Oğlanlar o sabah uyanık kalmak için ellerinden geleni yapmışlar; önceki gece Skull'da bir dans varmış ve oradan eve içkiden sersemlemiş hâlde gelmiş, sadece birkaç saat uyumuş, sonra da babaları tarafından ayın için uyandırılmışlar.

Sıranın sonunda, Haç Yolu'nun Onuncu İstasyonu'nu betimleyen ahşap bir oymanın altında annem oturuyormuş ve midesi biraz sonra yaşanacakların dehşetiyle titriyormuş. Yukarı bakmaya bile cüret edemiyormuş neredeyse.

Annem ayının her zamanki tarzda, rahibin başlangıç ritüellerini bitkin bitkin sunması ve cemaatin Kyrie duasını ahenksiz biçimde

söyleyişle başladığını anlatmıştı. Ballydevlin'den komşusu William Finney, birinci ve ikinci litürjik okuma için tüm azametiyle kürsüye gelmiş, boğazını tam mikrofonun göbeğinde temizlemiş, sonra da her kelimeyi o kadar dramatik, tok bir sesle söylemiş ki Abbey Tiyatrosu'nda oyunculuk yapsa yeriymiş. Giysilerinin ağırlığı ve öfkesinin şiddetiyle gözle görülür biçimde terleyen Peder Monroe, bu okumayı Övgü ve Yeni Ahit'ten bazı kısımlarla takip ettikten sonra herkesi yerlerine oturmaya davet etmiş; al yanaklı üç papaz yardımcısı çocuk da heyecanlı gözlerle bakışarak hemen koşturup yan taraftaki sıralarına geçmişler. Belki kutsal eşyaların tutulduğu odada rahibin notlarını önceden okumuş veya cüppesini başından aşağı geçirirken sözlerini prova edişine kulak misafiri olmuşlar. Belki de adamın ne kadar acımasız olabildiğini bildikleri için o an bu acımasızlığın kendilerine yöneltilmemesinden mutlularmış.

Önündeki yüz ellisi yukarı kaldırılmış, biriye eğilmiş başa doğru bakarak, “Benim ailem kayıtlar tutulmaya başlandığından beri Goleen'dedir,” diye başlamış. “Bir defasında, büyük büyükbabamın Bantry'de bir ailesi olduğuna dair berbat bir dedikodu duydum ama bunu doğrulayacak herhangi bir kanıt görmedim asla.” Cemaatten minnettar bir alkış gelmiş; biraz yöreci yobazlığın asla kimseye zararı olmaz tabii. “Annem,” diye devam etmiş Peder Monroe, “iyi bir kadındı ve bu bölgeyi pek sevdi. Batı Cork'un birkaç kilometrekare dışına hiç geçmeden gitti mezarına ve bundan bir dakika olsun üzüntü duymadı. *Burada iyi insanlar yaşar*, derdi bana hep. *İyi, dürüst, Katolik insanlar*. Ve biliyor musunuz, ondan şüphe duymak için asla bir nedenim olmadı. Ta ki bugüne dek.”

Kilisede bir huzursuzluk olmuş.

Hüzünle başını iki yana sallayan Peder Monroe, “Ta ki bugüne dek,” diye tekrar etmiş. “Catherine Goggin bu sabah burada mı?” Annem on altı yıldır her pazar sabahı aynı sırada oturmasına rağmen Peder Monroe, onu nerede bulabileceğini hiç bilemiyormuş gibi bakınmış. Bir anda, oradaki her erkek, kadın ve çocuğun başı ona doğru dönmüş; annem o anda başını utançla ileri geri sallarken kendi başını eğin büyükkannem ve tereddütsüzce ileri bakan büyükbabam ile altı dayım hariç.

“Catherine Goggin, oradasın demek,” demiş rahip, ona gülümsemiş ve eliyle öne çıkmasını işaret etmiş. “Şimdi uslu bir kız gibi buraya gel bakayım.”

Annem yavaş yavaş ayağa kalkmış ve daha önce yalnızca ilk komünyonu için çıktığı sunağa doğru ilerlemiş. Bana seneler sonra anlattığı kadarıyla yüzü kızarmamış, beti benzi atmış. Kilise o gün sıcakmış, yaz mevsiminin yapış yapış sıcaklığına bir de heyecanlı cemaatin nefesleri ekleniyormuş; annem de dengesinin bozulduğunu hissetmiş ve bayılabileceğini, bayılırsa da akranı kızlara ibret olsun diye solup çürümesi için mermer zeminde bırakılabileceğini düşünüp endişelenmiş. Peder Monroe’ya gergin gergin şöyle bir bakmış, adamın kin dolu gözleriyle bir an buluştuktan sonra hemen gözlerini kaçırmış.

Sürüsüne göz gezdirip isteksizce gülümseyen Peder Monroe, “Sütten çıkmış ak kaşık gibi,” demiş. “Kaç yaşına geldin Catherine?” diye sormuş.

“On altı, peder,” demiş annem.

“Yüksek sesle söyle. Kilisenin arka tarafındaki iyi insanlar da duyabilsinler seni.”

“On altı, peder.”

“On altı. Şimdi başını kaldır, komşularına bak. Düzgün, Hıristiyan hayatı yaşamış ve onlardan önce gelen ana babalarının eseri olan kendi annene, kendi babana bak. Hepimizin doğru düzgün delikanlılar olarak tanıdığı, hiçbir kızı kötü yola sürüklememiş, çalışkan abilerine bak. Görüyor musun onları Catherine Goggin?”

“Evet peder.”

“Bir kez daha yüksek sesle konuşmanı söylemem gerekirse seni öyle bir tokatlarım ki bu sunağın öteki tarafına uçarsın ve bu kilisede bunu yaptığım için de beni hiç kimse suçlayamaz.”

Annem bu kez daha yüksek sesle, “Evet peder,” demiş.

“Evet.” Bu kelimeyi kilisede ilk ve tek söyleyişin, farkında mısın küçük kız? Senin asla düğün günün olmayacak. Görüyorum ki ellerin şiş karnına gidiyor. Yoksa gizlediğin bir sır mı var?”

O an, kilise sıralarında nefesler kesilmiş. Cemaatin şüphesi de buymuş tabii –başka ne olacak?– ama onaylanması için beklemişler. Hem

dostlar hem de düşmanlar birbirlerine bakıvermiş, konuşmaları kafalarında hazırlamaya başlamışlar. *Gogginler*, demişler. *O aileden de bu beklenirdi zaten. Adam ismini kâğıda güçbela yazıyor, kadın da acayip bir vaka.*

“Bilmiyorum peder,” demiş annem.

“Bilmiyorsun. Bilmezsin tabii. Sen kafası anca kümesteki tavşan kadar çalışan, cahil bir kaltaksın, değil mi? Ahlakın da tavşanlar kadar, onu da ekleyeyim.” Yerlerinde kıpırtısız oturan Goleen halkına göz gezdirmek üzere dönerken artık sesini yükselten Peder Monroe, “Siz, oradaki tüm genç kızlar!” diye seslenmiş. “Siz, bütün genç kızlar, Catherine Goggin’e bakın da iffetini umursamayan kızlara ne olduğunu öğrenin. Böyle kızlar, kendilerini karınlarında bir çocukla bulurlar, onlara bakacak bir kocaları da olmaz.”

Kilise bir uğultuyla dolmuş. Önceki sene Sherkin Adası’nda hamile kalan bir kız varmış. Olağanüstü bir skandalmış. Aynı iki Noel önce de Skibbereen’de de olmuş. Aynı utanç lekesi Goleen’de de mi belirecekmış? Durum bu idiyse, haber çay vakti gelene kadar Batı Cork’un her yerine yayılmış.

Elini annemin omzuna koyup kemiği parmaklarının arasında iyice sıkıyan Peder Monroe, “Şimdi, Catherine Goggin,” diye devam etmiş. “Tanrının, ailenin ve bölgedeki bütün iyi insanların önünde, seninle yatan herifin ismini vereceksin. Vereceksin ki o herif günah çıkarmak üzere çağrılısın ve Efendimizin gözünde affedilsin. Sonra da bu kiliseden çıkacak, bu bölgeyi terk edecek ve Goleen’in ismine daha fazla leke sürmeyeceksin, duyuyor musun beni?”

Annem yukarı bakıp dedeme dönmüş; gözlerini sunağın arkasında asılı çarmıhtaki İsa heykeline dikerek bakan dedemin yüzü beton gibiymiş.

Peder Monroe, annemin gözlerini takip ederek, “Zavallı baban sana artık yardım edemez,” demiş. “Seninle artık hiçbir işi olsun istemez tabii. Dün gece bu rezalet haberi bildirmek için papaz evine geldiğinde bana bizzat söyledi. Ve burada hiç kimse Bosco Goggin’i hiçbir şey için suçlamasın çünkü o, çocuklarını düzgün yetiştirdi, Katolik değerleriyle yetiştirdi, ayrıca iyi elmalarla dolu bir sepetin içindeki tek bir çürük

elma için nasıl sorumlu tutulabilir ki? Derhâl o herifin adını ver bana Catherine Goggin; ver ki seni dışlayabilelim ve artık bu pis suratına bakmak zorunda kalmayalım. Yoksa adını bilmiyor musun, durum bu mu? Emin olamayacağın kadar çok herif mi vardı?”

Sıraların etrafında boğuk ve hoşnutsuz bir mırıltı duyulabiliyormuş. Cemaat, dedikodunun ortasında bile bunun sınırı aşan bir laf olduğunu hissetmiş çünkü ucu bütün oğlan çocuklarını ahlaksızlıkla itham etmeye çıkıyormuş. Bu kilisede görev yaptığı yirmi yılda yüzlerce vaaz vermiş olan ve ortamdaki havanın nasıl koklanması gerektiğini iyi bilen Peder Monroe biraz geri çekilmiş.

“Hayır,” demiş. “Hayır, içinde hâlâ bir nebze de olsa terbiye bulunduğu ve tek bir çocukla birlikte olduğunu görebiliyorum. Ama onun ismini derhâl vereceksin Catherine Goggin, yoksa neden vermediğini anlarım.”

Annem başını iki yana sallayıp, “Söylemeyeceğim,” demiş.

“Nasıl?”

“Söylemeyeceğim,” diye tekrar etmiş.

“Söylemeyecek misin? Ketumluk vakti çoktan geçti, anlamıyor musun bunu? İsmi söyle küçük kız, yoksa haçın huzurunda yemin ederim ki seni bu tanrı evinden kırbaçlaya kırbaçlaya, utanç içinde kovarım.”

Annem o an gözlerini kaldırmış ve kiliseye bakınmış. Daha sonra bana anlattığı kadarıyla film sahnesi gibiymiş, herkes nefesini tutarak onun parmağıyla kimi gösterip suçlayacağını beklemiş, her anne kendi oğlunun –veya daha beteri, kocasının– isminin verilmemesini ümit etmiş.

Annem ağzını açmış, cevap verecek olmuş ama sonra fikir değiştirip başını iki yana sallamış.

Sessizce, “Söylemeyeceğim,” diye tekrar etmiş.

Peder Monroe da, “O zaman git yoluna,” demiş ve onun arkasına geçip ayakkabısıyla annemin kalçasına öyle okkalı bir tekme savurmuş ki annem sunağın basamaklarını sendeleyerek inmiş, ellerini de önünde gerili hâlde tutmuş çünkü benim gelişiminin o kadar erken bir safhasında bile ne pahasına olursa olsun beni korumaya hazırmış. “Defol git buradan aşüfte, Goleen’i de terk et, kepazeliğini başka yere götür.

Londra'da senin gibiler için yapılmış evler var, oradaki yataklara sırtüstü uzanıp meşrebine göre tatmin olmak için bacıklarını her türlüüne açabilirsin.”

Peder Monroe'nun sözleri karşısında dehşet dolu bir memnuniyetle cemaatin nefesi kesilmiş, ergen oğlanlar bu sözlerden heyecan duymuş ve annem yerden kalkarken rahip tekrar yanına gelmiş, hiddetten kızarmış yüzüyle ve ağzından çenesinden tükürükler saçarak onu kolundan tutup kilisenin nefi boyunca sürüklemiş, hatta heyecanı belki de bakması gereken yeri bilenler için daha da gözle görünürmüş. Büyükanem etrafa bakınsa da büyükbabam koluna vurunca yerine dönmüş. Altı dayımın en küçüğü ve yaşça anneme en yakını olan Eddie Dayı ayağa kalkmış, “Aa, hadi ama, yeter bu kadar!” diye bağırması; bu sözlerle ayağa kalkan büyükbabam, oğlunu çenesine indirdiği tek yumrukla yere sermiş. Annem bundan sonrasını görmemiş, çünkü Peder Monroe onu kilisenin dışındaki mezarlığa atmış, ona köyü bir saat içinde terk etmesini emretmiş ve o günden sonra Catherine Goggin ismi Goleen bölgesinde bir daha ne duyulmuş ne de konuşulmuş.

Bana söylediğine göre, ayının en az yarım saat daha süreceğini bilecek, yerde birkaç dakika yatmış, sonra ağır ağır ayağa kalkmış ve evine dönmüş; orada, ön kapının yanında hazır hâldeki bir çantanın kendisini beklediğini tahmin etmekteymiş.

“Kitty.”

Arkasından gelen sese dönmüş ve babamın gerginlikle ona doğru yürüdüğünü görünce şaşırılmış. Peder onu kapılara doğru sürüklerken annem, babamın arka sırada olduğunu elbette fark etmiş ve hakkını vermek gerekirse babamın yüzünde bir utanç ifadesi de varmış.

“Yaptıkların yetmedi mi?” diye sormuş annem, sonra da elini ağzına götürüp kesilmemiş tırnakların sızan kana bakmak için geri çekmiş.

“Ben asla böyle olsun istememiştim,” demiş babam. “Başına gelenler için üzgünüm, gerçeğten.”

“Başıma gelenler mi?” diye sormuş annem. “Başka bir dünyada olsaydık bunlar *bizim* başımıza gelenler olurdu.”

“Aa, yapma ama Kitty,” demiş babam, anneme küçüklüğünden beri

hitap ettiği ismi kullanarak. “Yapma böyle. Al şuradan iki sterlin,” diye eklemiş ve ona iki yeşil İrlanda sterlini vermiş. “Başka bir yerde baştan başlamana yardımcı olur.”

Annem paraya biraz bakmış, sonra da havaya kaldırıp yavaş yavaş ortalarından yırtmaya başlamış.

“Aa, Kitty, buna hiç gerek yok!”

“İçerideki adam ne derse desin, orospu değilim ben,” demiş annem ve banknot parçalarını tortop ederek babama fırlatmış. “Al paranı. Biraz bantla tekrar birleştirip Jean Teyzem’e doğum günü için güzel bir elbise alırsın, daha iyi.”

“Hey yarabbi, Kitty, sesini alçaltır mısın tanrı aşkına?”

“Bir daha duymayacaksın sesimi,” demiş annem ve arkasına dönüp önce evine, sonra da Dublin’e giden akşamüstü otobüsüne doğru yollanmış. “İyi şanslar sana.”

Sonra da Goleen’i, yani doğduğu yeri terk etmiş ve burayı altmış yıl daha görmemiş, ta ki benimle birlikte aynı mezarlıkta durup mezar taşlarının arasında onu dışlayan aileden kalanlara bakınana dek.

Tek Yön Bilet

Birikimi de varmış tabii; önceki birkaç yıl boyunca şifoniyer çekmece-sindeki çorapların birinde sakladığı birkaç sterlin. Annemin rezaletinden üç sene önce ölen yaşlı teyzesi, annem onun ayak işlerini yaparken ona bazen harçlık verirmiş, bunlar da zamanla birikmiş. Ayrıca komün-yon parasından biraz kalmış, ondan biraz fazlası da kabul töreninden kalmış. Annem hiç para harcayan biri olmamış. Pek bir şeye ihtiyaç duymazmış, hoşuna gidebilecek şeylerin de varlığından haberi bile yokmuş.

Beklediđi üzere, çanta onu kapının dibinde bekliyormuş, düzgünce hazırlanmış ve ön kapının yanına dikine yaslanmış, üstüne de manto-suyla şapkası atılmış. Mantoyla şapka elden düşme şeyler olduğu için annem bunları kanepenin kolçağına fırlatmış, üstündeki pazar gününe özgü kıyafetlerin Dublin’de daha kıymetli olacaklarını tahmin ediyormuş. Çantayı açtığında para çantası niyetine kullandığı çorabın orada

olup olmadığını kontrol etmiş, oradaymış, içindeki sır özenle gizlenmiş hâlde duruyormuş; tıpkı önceki akşam annesi yatak odasına kapıyı tıklatmadan girip de onu aynanın önünde bluzu açık şekilde, yüzünde hem korkulu hem de büyülenmiş bir ifadeyle, bir eliyle şişkin karnını okşarken görene kadar annemin kendi sırrını özenle gizlediği gibi.

Yaşlı köpek, şöminenin önündeki yerinden başını kaldırıp ona bakmış ve uzun uzun esnemiş ama her zamankinin aksine okşanmayı veya iltifat edilmeyi umarak, kuyruğunu sallaya sallaya, hızlı bir yürüyüşle yanına gelmemiş.

Annem yatak odasına gidip yanına almak isteyebileceği bir şey olup olmadığına son kez bakmış. Kitaplar varmış elbette ama annem hepsini okumuş, zaten yolculuğunun öteki ucunda da kitaplar olacaktı. Komodininin üstünde Azize Bernadette'in ufak, porselen bir heykelciği dururmuş ve annem, annesiyle babasının sinirlerini bozmak dışında düşünebildiği mantıklı bir sebebi olmasa da heykelciğin yüzünü duvara çevirmiş. Bir de aslen annesinin olan küçük bir müzik kutusu varmış, annem onun içinde hatıra eşyalarını ve değerli şeylerini saklarmış; kutunun balerini, Pugni'nin *La Esmeralda*'sından bir ezgiyle dönerken annem kutunun içindekilerden bir şeyler seçmeye başladıysa da bunların farklı bir hayata ait olduğuna karar verip kutuyu sıkı sıkı kapamış, dansçı da belinden öne doğru kıvrıldıktan sonra tamamen görünmez olmuş.

Eviden son kez çıkarken, *Harika*, diye düşünmüş, postaneye giden yolda ilerlemiş, orada kuru çimlerin üstüne oturup otobüsün gelmesini beklemiş; gelen otobüsün arka tarafında, açık bir pencerenin altındaki koltuğa oturmuş ve otobüsün onu kayalık araziden Ballydehob'a, ardından Leap köyünün ön tarafına, oradan Bandon üzerinden Innishannon'a, oradan da kuzeye kıvrılıp kendisinin hiç gitmediği ama babasının kumarbazlarla, Protestanlarla ve sarhoşlarla dolu olduğunu hep söylediği Cork City'ye götürdüğü yolculuk boyunca midesi bulanmasın diye düzenli nefes alıp vermiş.

Lavitt's Quay semtinde iki peni ödeyip bir kâse domates çorbası, bir fincan da çay içmiş, sonra Lee Nehri kıyısından yürüyüp Parnall Place caddesine gelmiş ve Dublin'e bir bilet almış.

Şoför para üstü çıkarmak için çantasını karıştırırken, “Dönüş bileti istiyor musun?” diye sormuş. “Geri döneceksen daha ucuza gelir.”

“Dönmeyeceğim,” demiş annem, bileti adamın ellerinden almış ve özenle çantasına yerleştirmiş çünkü bunun saklanmaya değecek bir şey olabileceğini hissetmiş: üzerinde kalın siyah mürekkeple yeni hayatının başlangıç tarihi yazılı, kâğıttan bir yadigâr.

Ballincollig Tarafından

Otobüs rıhtımdan kalkıp kuzeye uzanan yolculuğuna başlarken daha zayıf bir insan olsa korkabilir, üzülebilmemiş ama Goleen’de aşığınarak, yok sayılarak veya altı abisinin her birinden bir şekilde daha önemsizmiş gibi davranılarak geçirdiği on altı yılın kendisini bu bağımsızlık ânına getirdiğine kesinlikle ikna olmuş olan annem, öyle duygulara kapılmamış. Genç yaşına rağmen durumunu huzursuzlukla da olsa kabullenmiş; bana daha sonra anlattığı kadarıyla, hamile olduğunu ilk kez Davy Talbot’un ana caddedeki marketinde, üst üste dizilmiş, içleri taze portakal dolu on kasanın yanında dururken fark etmiş; henüz şekillenmemiş ayağımla orada annemin mesanesine hafif bir tekme savurmuşum ama annem her türlü şeyden kaynaklanmış olabilecek bu hafif ve huzursuz spazmın sonunda benim ortaya çıkacağımı anlamış. Köyde bazı kızlar arasında Tralee’de dul bir kadının Epsom tuzu, kauçuk vakum torbaları ve bir pensle korkunç şeyler yaptığı dedikodusu olsa da annem hamileliğini arka odalarda sonlandırmayı düşünmemiş. Kızların söylediğine göre, altı şiline kadının evinde iki saatte işinizi bitirip bir iki kilo hafiflemiş hâlde çıkabilirmişsiniz. Hayır, annem ben doğduğumda ne yapacağımı çok iyi biliyormuş. “Büyük planı”nı uygulamaya başlamak için benim gelmemi beklemesi lazımız yalnızca, o kadar.

Dublin otobüsü epey doluymuş ve ilk durakta eski kahverengi bavuluyla binen genç bir adam az sayıdaki boş koltuğa göz gezdirmiş. Annemin yanında bir an duraksadığında, annem onun gözlerinin kendisine kilitlendiğini hissedebilse de rezaletini çoktan duymuş bir aile tanıdığıdır diye ve adamın laf sokmak için onun yüzünü görmesinin yeteceğini

düşünerek ona dönüp bakmaya cüret edememiş. Ama bir şey diyen olmamış ve adam biraz sonra yoluna devam etmiş. Otobüs yolda sekiz-on kilometre daha ilerledikten sonraysa adam tekrar annemin oturduğu yere gelmiş ve yanındaki boş koltuğu işaret etmiş.

“Rahatsız olur musunuz?” diye sormuş.

Annem de otobüsün arkasına şöyle bir bakarak, “Sizin arkada yeriniz yok muydu?” diye sormuş.

“Yanımdaki arkadaş yumurtalı sandviç yiyor da. Kokusu içimi çok fena etti.”

Annem omuz silkmış ve adamın oturmasına izin vermek için mantosunu kenara çekmiş, o arada adama da hızla göz gezdirmiş. Adam tüvit ceket giyiyormuş, boynundaki kravat gevşek duruyormuş, şapkasını da başından çıkarıp ellerinin arasında tutmuş. Annem onun kendisinden bir iki yaş büyük, belki on sekiz-on dokuz yaşlarında olduğu sonucuna varmış ve o günlerde “albenili” denilen biri olmasına rağmen hem hamileliği hem de o sabahın dramatik olayları yüzünden hiç flört edesi yokmuş. Köydeki oğlanlar onunla sık sık romantik ilişkiler kurmaya çalışırlarmış tabii ama annem hiç ilgilenmezmiş ve iffetiyle nam salmış, o sabah tuzla buz olan namı yani. Bir şeyler yapması, bir taraflarını göstermesi veya öpmesi için yalnızca biraz teşvik edilmelerinin yettiği söylenen bazı kızlar da varmış ama Catherine Goggin asla bunlar arasında olmamış. Bu çocukların, onun yaşadığı rezaleti öğrendiklerinde hayret edeceklerini ve aralarından bazılarının onu baştan çıkarmak için biraz daha çaba göstermediğine pişman olacağını fark etmiş. Annemin غيابında, onun zaten hep aşüfte olduğunu söyleyeceklermiş, bu da annemin gözünde çok önemli bir şeymiş çünkü o çocukların iğrenç zihinlerinde canlandıracakları kişi ile annemin arasında isim dışında pek de ortak bir nokta yokmuş.

“Gene ılık bir gün,” demiş yanındaki adam.

Annem ona dönüp, “Nasıl?” diye sormuş.

“Ilık bir gündü dedim,” diye tekrar etmiş adam. “Bu mevsim için fena değil.”

“Öyle galiba.”

“Dün yağmur yağıyordu, sabah da hava kapalıydı, sağanak indirecek gibiydi. Ama baksanıza, tek damla yağmadı. Dışarısı şahane.”

“Havalarla da pek ilgilisin yani, öyle mi?” diye sormuş annem ve kendi sesindeki alaycılığı fark etse de umursamamış.

“Çiftlikte büyüdüm,” demiş çocuk. “Âdetimdir.”

“Ben de,” demiş annem. “Babam hayatının yarısını gökyüzüne bakarak veya ertesi gün havanın nasıl olacağına dair emareleri toplamak için akşamüstü havasını koklayarak geçirmiştir. Dublin’de hep yağmur yağar derler. Sence de öyle mi?”

“Yakında öğreniriz herhâlde. Sonuna kadar gidecek misin peki?”

“Anlamadım?”

Çocuğun yüzü boynunun dibinden kulaklarına kadar kıpkırmızı olmuş ve annem bu dönüşümün hızıyla âdeta büyülenmiş. “Dublin’e yani,” demiş çocuk hemen. “Dublin’e kadar gidecek misin yoksa duraklardan birinde inecek misin?”

“Pencere kenarını mı istiyorsun?” diye sormuş annem. “Onun için mi? Çünkü istersen senin olsun. Bana fark etmez.”

“Yok, hiç öyle değil,” demiş çocuk. “Öylesine sormuştum. Yerimden memnunum. Tabii sen de yumurtalı sandviç yemeye başlayacaksan başka yani.”

“Yanımda hiç yiyecek yok ki,” demiş annem. “Keşke olsaydı.”

“Benim çantamda pişmiş yarım jambon var,” demiş çocuk. “Faydası olursa sana bir dilim kesebilirim.”

“Ben otobüste yiyemem. Midedem bulanır.”

“İsmini sorabilir miyim?” diye sormuş çocuk ve annem tereddüt etmiş.

“Bilmek istemenin bir sebebi var mı?”

“Hitap edebilmek için,” demiş çocuk.

Annem onun yüzüne bakmış ve ne kadar yakışıklı olduğunu ilk kez fark etmiş. Yüzü kızlarınkı kadar güzelmiş, sonradan böyle anlattı bana. Hiç jilet görmemiş, pürüzsüz bir ten. Uzun kirpikler. Düzeltmek için ne kadar çabalarsa çabalasın alnından gözlerine kadar dökülen sarı saçlar. Çocuğun tavrında, annemi onun hiçbir tehdit oluşturmadığına inandıran bir şey varmış, o yüzden de sonunda gardını indirip yumuşamış.

“Catherine,” demiş. “Catherine Goggin.”

“Tanıştığımıza memnun oldum,” diye yanıtlamış çocuk. “Ben de Seán MacIntyre.”

“Şehirden misin Seán?”

“Yok, Ballincollig tarafındanım. Bilir misin oraları?”

“Duymuştum ama hiç gitmedim. Aslında hiçbir yere gitmedim ya...”

“Eh, şimdi gidiyorsun bir yerlere,” demiş Seán. “Büyük şehre gidiyorsun.”

“Öyle, evet,” demiş annem, sonra da dönüp pencereden dışarıya, yanından geçtikleri tarlalara ve otluklarda çalışan çocuklara bakmış; otobüsün yolda onlara doğru geldiğini gören bu çocuklar hoplayıp zıplayıp el sallamışlar.

Seán biraz sonra, “Çok gidip gelir misin?” diye sormuş.

Kaşlarını çatan annem, “Nasıl?” diye sormuş.

Seán elini yüzüne götürüp, “Dublin’e,” demiş, belki de neden sürekli yanlış anlaşılabilir şeyler söylediğini düşünmüş. “Bu yolu epeyce gidip gelir misin yani? Belki orada ailen vardır?”

“Batı Cork’un dışında yaşayan tek bir kişiyi bile tanımam,” demiş annem ona. “Orası benim için tam bir muamma olacak. Ya sen?”

“Şehre hiç gitmedim ama bir ay önce bir arkadaşım gitti, hemencecik Guinness Bira Fabrikası’nda iş bulmuş, istersem benim için de bir iş varmış, öyle söyledi.”

“O çocuklar bütün gün ürünleri içmiyorlar mı?” diye sormuş annem.

“Ha yok, kuralları vardır kesin yani. Şefler falan filan. Birileri etrafta dolanıp kimsenin birayı götürmediğinden emin oluyordur. Gerçi benim arkadaş oranın, kokusuyla bile insanı çıldırtacağını söylüyor. Şerbetçiotları, arpalar, mayalar bilmem ne. Arkadaş diyor ki fabrikanın etrafındaki bütün sokaklarda kokuyu alabiliyormuşsun, hatta yakında oturan insanlar bütün gün sersem suratlarla gezmiş.”

“Herhâlde hepsi sarhoştur,” demiş annem. “Üstelik ceplerinden metelik çıkmadan.”

“Arkadaşım diyor ki yeni işçilerin mekândaki kokuya alışması birkaç gün alıyormuş, alışana kadar da miden acayip bulanıyormuş.”

“Benim babam sever Guinness birasını,” demiş annem ve büyük-babamın ara sıra eve getirdiği, kendisinin de büyükbabamın arkası dönükken bir defasında denediği sarı etiketli şişelerin acı tadını hatırlamış. “Her çarşamba ve cuma akşamı puba gider, hiç sektirmez. Çarşambaları kendisini dostlarının yanında üç birayla sınırlar, eve münasip bir saatte döner ama cuma geceleri küp gibi olur. Çoklukla eve gecenin ikisinde gelir, annemi yataktan kaldırıp kendisine bir tabak sosis, biraz da kan sosisi pişirtir, annem hayır derse de ona el kaldırır.”

“Benim babamla her akşam cuma akşamıydı,” demiş Seán.

“O yüzden mi uzaklaşmak istiyorsun?”

Seán omuz silkmiş. Uzun bir duraksamanın ardından, “Kısmen,” demiş. “Evdde biraz sorun vardı, dürüst olmam gerekirse. Gitmem en iyisiydi.”

Şimdi merak eden annem, “Nasıl bir sorun?” diye sormuş.

“Biliyor musun, sanırım tüm bunları arkamda bıraksam daha iyi, senin için fark etmezse.”

“Tabii,” demiş annem. “Zaten hiç ilgilendirmez beni.”

“Öyle demek istememiştim.”

“Biliyorum. Sorun değil.”

Seán bir şey daha söylemek üzere ağzını açmış ama koridorda koş-turur duran bir çocuk yüzünden dikkatleri dağılmış. Kızılderili baş-lığıyla gezen oğlan, yine onlara özgü sesler de çıkarıyormuş: sağır bile duysa başını ağrıatacak, korkunç bir uğultu. Otobüs şoförü de muaz-zam bir kükreyişle, birileri o çocuğu zaptetmezse otobüsü gerisinge-ri Cork City’ye götüreceğini, kimseye de parasını iade etmeyeceğini söylemiş.

Ortalık tekrar sakinleşince, “Peki ya sen, Catherine?” diye sormuş Seán. “Seni başkente götüren nedir?”

“Söylersem,” demiş annem, bu yabancıya güvenebileceğini her na-sılsa şimdiden hissederek, “bana zalimce bir şey söylemeyeceğine söz verir misin? Bugün bir sürü kaba söz işittim ve işin doğrusu, dahasını işitmeye gücüm kalmadı.”

“Ben hiç kaba söz etmemeye çalışırım,” diye yanıtlamış Seán.

“Bir bebeğim olacak,” demiş annem, zerre utanmaksızın onun gözlerinin içine bakarak. “Bir bebeğim olacak ve onu yetiştirmeme yardım edecek bir kocam yok. Ve hâliyle büyük mesele çıktı. Annemle babam beni evden attılar, rahip de benim Goleen’i terk edip oraya bir daha leke sürmememi söyledi.”

Seán başını sallamış ama bu kez, konunun nahoşluğuna rağmen yüzü kızarmamış. “Tabii, olur böyle şeyler herhâlde,” demiş. “Hiçbiri-miz kusursuz değiliz.”

Karnını işaret eden annem, “Buradaki öyle,” demiş. “En azından şimdilik.”

Seán gülümsemiş ve önüne bakmış, bunun üzerine uzun süre birbirlerine bir şey söylememişler, belki ikisi de uykuya dalmış, belki de biri uyur gibi yapmak ve böylece düşünceleriyle yalnız kalabilmek için gözlerini kapamış. Her şekilde, annem tekrar uyanıp yol arkadaşına dönerek koluna hafifçe dokunduğunda aradan bir saatten fazla süre geçmiş.

“Sen Dublin hakkında herhangi bir şey biliyor musun?” diye sormuş. Belki de oraya vardıklarında ne yapacağı, nereye gideceği hakkında hiçbir fikri olmadığı anca aklına gelmiş.

“Dáil Éireann’ın¹ orada olduğunu biliyorum, Liffey Nehri’nin şehrin ortasından aktığını biliyorum, bir de Daniel O’Connell’in ismini taşıyan büyük, uzun bir sokakta Clerys alışveriş merkezinin bulunduğunu biliyorum.”

“Onlardan İrlanda’nın her bölgesinde vardır tabii.”

“O da doğru. Çarşı caddesi gibi. Ana caddeler gibi.”

“Köprü caddeleri gibi.”

“Kilise caddeleri gibi.”

“Tanrı bizi Kilise caddelerinden esirgesin,” demiş annem kahkahayı basarak, Seán da gülmüş, kendi terbiyesizliklerine kıkır kıkır gülen iki çocuk. Kahkahası bitince annem, “Bu lafım yüzünden cehenneme gideceğim,” diye eklemiş.

“Hepimiz cehenneme gideceğiz kesin,” demiş Seán. “En başta da ben.”

“Niye en başta?”

1 (İrl.) İrlanda Meclisi; İrlanda Parlamentosu’nun alt meclisi. [Ç.N.]

“Çünkü kötü bir çocuğum,” demiş Seán göz kırparak, annem de tekrar gülmüş, sonra tuvalet ihtiyacı hissetmiş, bir yerlerde durmalarına ne kadar kaldığını merak etmiş. Bana daha sonradan söylediğine göre, Seán ile tanışıklıkları boyunca ona karşı çekime yakın bir şey hissettiği tek an buymuş. Kafasında kurduğu kısa fantezide, otobüsten sevgili olarak iniyor, bir ay içinde evleniyor ve beni kendi çocukları gibi yetiştiriyorlarmış. Güzel bir hayal herhâlde ama olacağı yokmuş.

“Bana kötü bir çocuk gibi gelmiyorsun,” demiş ona.

“Aa, bir de iş başında görmen lazım.”

“Aklımda tutarım. Madem bana şu arkadaşından bahsetsene. Ne zamandır Dublin’de demiştin?”

“Bir ayı henüz geçti,” demiş Seán.

“Peki iyi tanır mısın onu?”

“Tanırım, evet. Birkaç sene önce babası, bizim çiftliğin yanındaki çiftliği alınca tanışma fırsatımız doğmuştu, o zamandan beri de çok iyi arkadaşız.”

“Sana iş ayarlıyorsa öylesinizdir. Çoğu insan kendi derdiyle ilgilendir sadece.”

Seán başını sallamış ve önce yere, sonra tırnaklarına, sonra da pence-reten dışarıya bakmış. Yanından geçtikleri tabelayı fark edip, “Portlaoise,” demiş. “Yaklaşıyoruz hakikaten.”

“Seni özleyecek kardeşlerin var mı?” diye sormuş annem.

“Hayır,” demiş Seán. “Tek çocuktum. Ben doğduktan sonra annem başka çocuk yapamadı, babam onu bu yüzden asla affetmedi. Önüne gelenle yatar falan. Birkaç farklı metresi var, hiç kimse de ağzını açıp bir şey demez çünkü rahip diyor ki erkek adam, karısından evi çocuklarla doldurup taşırmasını beklemiş ve çorak arazide ürün bitmezmiş.”

“Çok şekerler, değil mi?” diye sormuş annem ve Seán o zaman kaşlarını çatmış. Tüm yaramazlıklarına rağmen ruhban sınıfıyla dalga geçmeye alışık değilmiş. Annem birazdan, “Benim altı abim var,” diye devam etmiş. “Beş tanesinin kafasında beyin yerine saman durur. Katlanabildiğim tek abim, en küçükleri Eddie de rahip olmak istiyor.”

“Kaç yaşında?”

“Benden bir yaş büyük. On yedi. Eylülde ruhban okuluna gidecek. Mutlu olacağını sanmıyorum çünkü kızlara deli olduğunu iyi biliyorum. Ama en küçükleri o işte, çiftlik ilk ikisine çoktan bölüştürüldü, sonraki ikisi öğretmen olacak, beşinci de kafasındaki bir sıkıntı yüzünden çalışmayacak, böylece geriye sadece Eddie kalıyor, yani onun rahip olması lazım. Bu konuda büyük bir heyecan da duyuluyor tabii. Ben artık hepsini kaçıracığımı sanırım,” diye ekleyip iç çekmiş. “Ziyaretler, giysiler, piskopos tarafından atanma. Sence günahkâr kadınların ruhban okulundaki abilerine mektup yazmasına izin veriyorlar mıdır?”

Seán başını iki yana sallayıp, “O hayat hakkında hiçbir şey bilmiyorum,” demiş. “Sana bir soru sorabilir miyim Catherine? Cevaplamak istemezsen de bana ‘git işine’ diyebilirsin.”

“Sor bakalım.”

“Babası... yani, işte... bebeğin sorumluluğunu biraz olsun almak istemiyor mu?”

“Ona kalırsa alıyor sorumluluğu,” demiş annem. “Benim oradan gitmiş olmama müthiş sevindiği de kesin. Birileri onun kim olduğunu öğrenseydi kan çıkardı.”

“Peki sen hiç endişelenmiyor musun?”

“Hangi konuda?”

“Durumla nasıl başa çıkacağın hakkında?”

Annem gülümsemiş. Seán masum, nazik, belki biraz da safmış ve annem bir taraftan Dublin gibi büyük bir şehrin Seán gibi biri için doğru bir yer olup olmadığını da düşünmüş. “Tabii endişeleniyorum,” demiş. “Kafayı yiyecek gibi oluyorum. Ama heyecanlıyım da. Goleen’de yaşamaktan nefret ederdim. Oradan kaçmak uyuyor bana.”

“Bilirim o hissi. Batı Cork orada uzun süre kalırsan tuhaf şeyler yapıyor.”

“Arkadaşının adı ne sahi? Guinness’tekinin?”

“Jack Smoot.”

“Smoot mu?”

“Evet.”

“Ne acayip isimmiş.”

“Ailesinde Hollandalılar vardı sanırım. Eskilerde yani.”

“Sence bana da iş bulabilir mi? Ofiste çalışabilirim belki.”

Seán annemin arkasına bakmış, dudağını ısırılmış. “Bilemiyorum,” demiş yavaşıca. “Dürüstçe söylemem gerekirse, zaten bana bir yer bulabilmek için epeyce dil döktüğünden bunu da sormak istemem, daha kendisi yeni girdi işe.”

“Elbette,” demiş annem. “Sormamam lazımdı. Başka bir şey bulamazsam bir gün gezerken oraya gelebilirim belki. Bir tabela yaptırıp boynuma asarım. *Düzgün Kız İş Arıyor. Yaklaşık Dört Ay Sonra Biraz İzne Çıkması Gerekecek.* Bunun üstüne şaka yapmamam lazım, değil mi?”

“Kaybedecek bir şeyin yok galiba.”

“Sence Dublin’de çok iş var mıdır?”

“Bence çok uzun süre iş aramazsın. Sen... şeysin işte... yani...”

“Neyim?”

“Güzelsin,” demiş Séan omuz silkerek. “Ve bu, patronların hoşuna gider, değil mi? İstedğin zaman tezgâhtar olabilirsin.”

“Tezgâhtar,” demiş annem başını yavaş yavaş sallamış, bunu ölçüp tartmış.

“Evet, tezgâhtar.”

“Olabilirim herhâlde.”

Üç Ördek Yavrusu

Anneme kalırsa Jack Smoot ile Seán MacIntyre’in arasında dağlar kadar fark varmış, böyle iyi arkadaş olmaları da onu bu yüzden şaşırtmış. Seán dışadönük ve saf denebilecek kadar cana yakınken Smoot daha karanlık, suskun birisiymiş ve annemin sonradan öğreneceği üzere, uzun süreler boyunca bazen umutsuzluğa yönelen derin düşüncelere dalmaya, içine kapanmaya meyilliymiş.

Tanıştıklarından birkaç hafta sonra, “Dünya,” demiş, “berbat bir yer ve bizim şanssızlığımız da burada doğmuş olmak.”

Annem de ona gülümseyip, “Olsun, hava güneşli,” diye yanıtlamış. “Hiç değilse o var.”

Otobüs Dublin'e vardığında Seán, annemin yanındaki koltukta iyice hareketlenmeye başlamış; camdan dışarı bakmış ve şehre geldiklerini anlatan, hiç tanıdık gelmeyen sokakları ve binaları incelemiş, Ballincollig'deki her binadan daha büyük ve aralıksızlarmış. Şoför, aracı Aston Rıhtımı'nda park ettiğinde Seán tepedeki bavulunu almak için ayağa kalkan ilk yolcu olmuş, hatta önündeki yolcular eşyalarını toplarken bekletildiği için de sıkıntılı görünmüş. Nihayet indiğinde etrafına bir süre endişeyle göz gezdirmiş, ta ki rıhtımın karşı tarafına göz attığında McBirney's mağazasının bitişiğindeki ufak bekleme odasından ona doğru yürüyen adamı görene dek; o anda rahatlayan yüzüne bir gülüş yayılmış.

"Jack!" diye kükremiş Seán, kendisinden bir iki yaş büyük adam yaklaşırken sesi neredeyse boğulur gibiymiş. Bir süre karşılıklı durmuşlar, sırtmışlar, sonra da içtenlikle tokalaşmışlar ve Smoot ender bir muziplik ânında Seán'ın şapkasını başından çıkarıp mutlulukla havaya fırlatmış.

"Geldin demek," demiş.

"Şüpheli mi vardı benden?"

"Emin olamadım. Burada O'Donovan'ın eşeği gibi kös kös bekleyip durabilirim diye düşünmüştüm."

Temiz havaya tekrar kavuşan herkes kadar mutlu olan annem de onlara doğru yürümüş. Newbridge ile Rathcoole arasında bir yerlerde bir plan hazırlandığından elbette haberi olmayan Smoot, ona hiç dikkat etmeden, tamamen arkadaşına odaklanmış. "Ya baban?" diye sormuş. "Sen..."

Annem önemsiz görünmek için elinden geleni yaparak Seán'ın yanında dururken, "Jack, bu da Catherine Goggin," demiş Seán. Bu kişiyle neden tanıştırıldığından emin olamayan Smoot da gözlerini anneme dikmiş.

Biraz durakladıktan sonra, "Merhaba," demiş.

"Otobüste tanıştık," diye anlatmış Seán. "Yan yana oturuyorduk."

"Öyle mi?" demiş Smoot. "Aile ziyaretine mi geldin?"

"Pek sayılmaz," demiş annem.

"Catherine bazı sorunlar yaşıyor da," diye açıklamış Seán. "Annesiyle babası onu evden atmış, geri de almıyorlarmış, o da şansını denemek için Dublin'e gelmiş."

Smoot başını sallamış, bunu düşünürken dilini avurduna bastırmış. Koyu saçlıymış, Seán ne kadar sarıysa Smoot da o kadar esmermiş, yanakları da minik çiçek bozuğu yaralarıyla kaplıymış. Geniş omuzları yüzünden, annem hemen onun Guinness'in ahşap fiçilerini bira fabrikasının avlusunda taşıdığını, şerbetçiotuyla arpanın açık havada bozulmuş kokuları arasında bir o yana bir bu yana gittiğini kafasında canlandırmış. Smoot, "Onu deneyen çok var," demiş sonunda. "Fırsatlar çıkıyor tabii. Bazıları başaramıyor, tekneyle suyun karşısına geçiyor o yüzden."

"Çocukluğumdan beri aynı rüyayı görüyorum, bir tekneye adım atacak olsam o tekne batacak, ben de boğulacaktım gibi," demiş annem, bunu oracıkta uydurmuş, aslında böyle bir rüya hiç görmemiş ve şimdi söylemesinin tek sebebi de Seán ile otobüste yaptıkları planın gerçekleşmesini istemesiymiş. Bana söylediğine göre, önceden korkmuyormuş ama şehre vardığında, yalnız bırakılma fikri ürkütmüş onu.

Buna cevabı olmayan Smoot, anneme küçümseyen gözlerle bakmakla yetinmiş, sonra da arkasına dönmüş.

"Muhakkak anlaşırsız o zaman, değil mi?" diye sormuş, ellerini paltosunun ceplerine sokmuş ve annemi göndermek için başını sallamış. "Odalarımıza gideriz, sonra da bir şeyler yeriz. Sabahtan beri bir tane sandviçle duruyorum, ufak bir Protestan'ın üstüne biraz et suyu dökseleler hapur hupur yerim valla."

"Şahane," demiş Seán ve Smoot yolda öncülük etmek üzere dönerken Seán bir elinde bavuluyla onu iki adım geriden takip etmiş, Catherine de onun birkaç adım arkasından gelmiş. Arkasına göz atan Smoot kaşlarını çatmış, ikisi de durup çantalarını yere koymuş. Smoot ikisine de delirmişler gibi baktıktan sonra yürümeye devam etmiş ve yine ikisi de onu takip etmiş. Sonunda Smoot ikisine dönmüş, şaşkınlık içinde ellerini beline koymuş.

"Burada benim anlamadığım bir şeyler mi dönüyor?" diye sormuş.

"Bak, Jack," demiş Seán. "Bu zavallı Catherine dünyada yapayalnız. İşi gücü yok, bulmasına yetecek kadar parası da yok. Ben de dedim ki belki birkaç gün bizimle kalır, işlerini yoluna koyana dek. Senin için sorun olmaz, değil mi?"

Smoot bir an cevap vermemiş ve annem onun yüzündeki hayal kırıklığı ile dargınlık karışımı ifadeyi tanımış. Sorun olmadığını, ikisine de zahmet vermek istemediğini ve şimdi onları rahat bırakacağını mı söylese acaba, diye düşünmüş; öte yandan Seán ona otobüste gayet nazik davranmışken şimdi onunla birlikte gitmezse nereye gidermiş?

“Siz memleketten mi tanışıyorsunuz, durum bu mu?” diye sormuş Smoot. “Bana bir dümen falan mı çeviriyorsunuz?”

“Hayır Jack, daha yeni tanıştık, vallahi billahi.”

“Bir dakika,” demiş Smoot ve gözlerini kısarak annemin karnına bakmış; benim gelişimimin beşinci ayında, annemin karnı şişmekteymiş. “Sen, yoksa...? Bu bir...?”

Annem gözlerini devirmiş. “Bugün karnıma o kadar çok ilgi gösterildi ki,” demiş, “gazeteye ilan versem yeridir.”

“Bak hele,” demiş Smoot, yüzü giderek hiç olmadığı kadar asılmış. “Seán, bunun seninle alakası var mı? Benim kapıma mı getiriyorsun bu meseleyi?”

“Hayır tabii ki,” demiş Seán. “Söyledim ya, daha yeni tanıştık. Otobüste yan yana oturuyorduk, o kadar.”

“Ve o sırada zaten beş aylık gebe olduğum da kesin,” diye eklemiş annem.

“Madem öyle,” demiş Smoot, “o zaman bu kız niye bizim sorumluluğumuzda olsun? Gördüğüm kadarıyla parmağında yüzük de yok,” diye eklemiş, başıyla annemin sol elini göstererek.

“Evet,” demiş annem. “Bundan sonra olma ihtimali de düşük.”

“Seán’ın peşinde misin, vaziyet bu mu?”

Kahkahayla incinme arası karışık bir ifadeyle annemin ağzı açık kalmış. “Değilim,” demiş. “Yeni tanıştığımızı daha kaç kere söylememiz gerekecek? Tek bir otobüs yolculuğundan sonra kimseyi ayartmaya kalkacak değilim.”

“Değilsin ama birinden iyilik istemeyi de mesele etmiyorsun.”

“Jack, lütfen, kız tek başına,” demiş Seán sessizce. “Nasıl bir durum olduğunu ikimiz de biliyoruz, değil mi? Biraz Hıristiyan yardımseverliği yapsak bize bir zararı olmaz diye düşünmüştüm.”

JOHN BOYNE

KALBİN GÖRÜNMEZ ÖFKELERİ

Hayat, bazen yüreğimizde gizli saklı öfkeler tutuşturur.

Peki bunlar ne zaman ve nasıl görünür olur?

Yirminci yüzyılın ikinci yarısında İrlanda'da gayrimeşru bir ilişkinin sonucu olarak dünyaya gelen Cyril Avery'nin küçük bir çocuktan yaşlı bir erkeğe evrilen hikâyesi Dublin'den Amsterdam'a, oradan da New York'a taşınan uzun bir arayış hâline geliyor. Kim olduğunu ve nereye ait olduğunu anlamaya çalışan Cyril iniş çıkışlarla, kalp kırıklıklarıyla ve cinselliğini keşfedişleriyle büyüyüp olgunlaşıyor. Adım adım gelişen bu hayat yolculuğu, bir yandan İrlanda'nın yetmiş yıllık tarihinin izlerini taşıırken bir yandan da toplum normlarına aykırı sayılanların etkileyici bir anlatısına dönüşüyor.

John Boyne, *Kalbin Görünmez Öfkeleri*'nde dünyadaki yerini bulmaya çalışan sıradan bir adamın hikâyesini kaleme alırken kimlik, aidiyet, şiddet ve öfke, toplumsal baskı, özgürlük ve değişim üzerine de düşündürüyor.

“Coşku, mizah ve samimiyetle kaleme alınan epik bir roman.”

The Irish Times

delidolu.com.tr

delidolukitap

Delidolu Yayınları

ISBN: 978-625-7314-33-6

9 786257 314336